

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1969/51

Karar Sayısı:1969/67

Karar günü:27/11/1969

Resmi Gazete tarih/sayı:2.3.1970/13434

İptal dâvasını açan : Türkiye İşçi Partisi

İptal davasının konusu : 17/5/1969 günlü, 13201 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 30/4/1969 günlü, 1172 sayılı "Devlet Güzel Sanatlar Akademileri Kanunu" nün 1. ve 15. maddelerinin, 2. maddesinin ikinci fıkrasının, 29. maddesinin C ve D bentlerinin, geçici 1. 2. ve 4. maddelerinin Anayasa'nın genel ilkelerine ve 12., 21., 41. ve 114. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek ve Anayasa'nın 149. ve 150. maddelerine dayanılarak Anayasa Mahkemesine başvurulmuştur.

İlk inceleme:

1- Davada belge eksikliği :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi gereğince 7/10/1969 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dava dilekçesinin Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterliğince 14/8/1969 gününde kaleme havale edildiği, yani davanın süresi içinde açılmış olduğu; ancak dava dilekçesinde sözü edilen Türkiye İşçi Partisi Genci Yönetim Kurulunun, 31/5/1969 günlü, Merkez Yürütme Kurulunun 4/8/1969 günlü kararlarının onanlı örneklerinin dâva dilekçesine bağlı bulunmadığı görülmüş ve bu eksiklerin 45 gün içinde tamamlanması için davacıya 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 26. maddesi uyarınca tebligat yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

2- Eksiklerin tamamlanması:

7/10/1969 günlü karar gereği, davacı Partice, süresi dolmadan yerine getirilmiş ve Ankara 9. Noterliğince onanlı iki belge 11/11/1969 gününde Anayasa Mahkemesine verilmiş bu belgelerden birisi, davacı Partinin Genel Yönetim Kurulunun 31/5/1969 günlü karar örneği olup, bunda aynen "Anayasa'ya aykırı görülecek kanunların iptali hakkında Anayasa Mahkemesinde dava açılması ve buna ilişkin bilcümle işlemlerin yerine getirilmesi için Partimizin Merkez Yürütme Kuruluna tam yetki verilmesine oybirliği ile karar verildi." denilmektedir. Öteki belge ise, yine davacı Partinin Yürütme Kurulunca alınan ve "1172 sayılı Devlet Güzel Sanatlar Akademileri Kanununun bazı maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılmasına karar verildi." biçiminde bulunan 4/8/1969 günlü karar örneğidir.

3- Yetki sorunu :

Gelen belgelerin niteliğine göre önce; davanın, 44 sayılı Kanunun 25. maddesinin birinci fıkrasının 1 sayılı bendi hükmüne uygun olarak açılmış olup olmadığının anlaşılması, başka bir deyimle yetki sorununun çözümlenmesi gerekli bulunmuştur.

44 sayılı Kanunun yukarıda sözü geçen 25. maddesinin birinci fıkrasının 1 sayılı bendi uyarınca iptal davası, ancak siyasî partilerin tüzüklerine göre en yüksek merkez organlarının en az üye tanı sayısının salt çoğunluğuyla alacakları karar üzerine, Genel Başkanları veya vekilleri tarafından açılabilir.

Esas Sayısı:1969/51
Karar Sayısı:1969/67

Türkiye İşçi Partisinin en yüksek merkez organı parti tüzüğünün 14 ve 15 inci maddelerine göre Genel Yönetim Kuruludur. Çünkü Tüzüğün 15 inci maddesinde "Genel Yönetim Kurulu, iki büyük kongre arasında parti tüzük ve programının ve büyük kongre kararlarına uymak şartı ile, partiyi ilgilendiren hususlarda karar, almak yetkisine sahiptir." denilmektedir.

Öte yandan 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun, siyasî partilerin merkez karar organlarının kuruluş biçimlerini ve görevlerini belirten 11 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında "iki genel kongre arasında parti tüzük ve programına ve genel kongre kararlarına uymak şartıyla, partiyi ilgilendiren hususlarda karar almak" yetkisinin merkez karar organlarına ait bulunduğu ve bu organların üye sayı sının 15 kişiden az olamayacağı hükme bağlanmıştır. Oysa Türkiye İşçi Partisinin Merkez Yürütme Kurulu, Tüzüğün 17. maddesine göre, 12 asıl üye ile genel başkandan kurulmakta ve Genel Yönetim Kurulunun iki toplantısı arasında ve onun adına parti işlerini yürütmekle görevli kılınmaktadır. Bu yönden bakılınca da Türkiye İşçi Partisinin en yüksek merkez organının, 13 kişiden kurulu Merkez Yürütme Kurulu değil, 41 kişiden kurulu bulunan Genel Yönetim Kurulu olduğu ortaya çıkmaktadır. Nitekim Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu dahi, Anayasa Mahkemesinde iptal davası açmak konusunda kendisini yetkili bulmuş ve bu nedenle Merkez Yürütme Kuruluna yukarıda açıklanan biçimde ve genel nitelikte bir yetki vermek gereğini duymuştur .

Ancak, Genel Yönetim Kurulunun anılan bu kararında, dava konusu 1172 sayılı Kanundan açıkça söz edilmediği içindir ki, bu kararın 44 sayılı Kanunun 25. maddesinin öngördüğü anlamda ve şart kıldığı nitelikte bir karar olarak kabulü mümkün değildir. Bu bakımdan açılan dava, kanunen yetkili organın kararına dayanmamakta ve bu nedenle yetki yönünden reddi gerekmektedir. Lûtfi Ömerbaş, Hakkı Ketenoğlu ve İhsan Ecemiş, Merkez Yürütme Kurulunun, davayı açmağa yetkili bulunduğunu ileri sürerek bu görüşe katılmamışlardır.

4- Sonuç:

Davanın, Türkiye İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulunun kararına dayanılarak açıldığı partinin, tüzüğüne göre, en yüksek merkez organı olan Genel Yönetim Kurulunun 1172 sayılı Kanun aleyhine dava açılması için açık yetki verilmemiş bulunduğu anlaşıldığından ve bu kurulun genel nitelikte olan 31/5/1969 günlü karar, 44 sayılı kanunun 25. maddesinin öngördüğü anlamda bir karar sayılamayacağından davanın, açanın yetkisizliği yönünden reddine, Lûtfi Ömerbaş, Hakkı Ketenoğlu ve İhsan Ecemiş'in Merkez Yürütme Kurulunun davayı açmaya yetkili bulunduğu ve işin esasının incelenmesi gerektiği yolundaki karşı oylarıyla ve oyçokluğu ile 27/11/1969 gününde karar verildi.

Başkanvekili	Üye	Üye	Üye
Lütfi Ömerbaş	Ahmet Şeref Hocaoglu	Fazlı Öztan	Celalettin Kuralmen
Üye	Üye	Üye	Üye
Hakkı Ketenoğlu	Avni Givda	Muhittin Taylan	Şahap Arıç

Esas Sayısı:1969/51
Karar Sayısı:1969/67

Üye
İhsan Ecemiş

Üye
Recai Seçkin

Üye
Ahmet Akar

Üye
Halit ZARBUN

Üye
Ziya Önel

Üye
Mustafa Karaođlu

Üye
Muhittin GÜRÜN

KARŞI OY YAZISI

Türkiye İşçi Partisi Tüzüğünün hükümlerine göre, Genel Yönetim Kurulunu" verdiği yetkiye dayanarak, Merkez Yürütme Kurulunca verilen karar gereğince açılan bu davanın yetkili olarak açılmış bulunduğu düşüncesiyle kararın bu yöne ilişkin bölümüne katılmıyorum.

Üye
İhsan Ecemiş